

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK
„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13 / Telefon 2440 in 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemam
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.408

Kriza

kapitalističnega gospodarskega sistema

Nastanek in razvoj sedanje svetovne zmede in izgledi v bodočnost

V javnosti, ki išče izhoda iz sedanje zmede, se je pojavila nova knjiga: Ferdinand Fried »Das Ende des Kapitalismus«. Izšla je v Diederichovi založbi v Jeni, in nekateri trdijo, da se za tem imenom krije bivši nemški finančni minister dr. Hjalmar Schacht. Naj pa je avtor že kdorkoli, gotovo je, da je do sedaj najbolj stvarni in dokumentirani kritični oris sedanje svetovne gospodarske krize, katero bo mogoče ozdraviti samo tedaj, če ugotovimo vzroke njenega nastanka. Tendenca Friedove kritike je ostra in neizprosna, a nima kljub temu nobenega opravlja z marksizmom: konstruktivna je, ne destruktivna. V marksizmu Fried ne vidi rešitve in izhoda. Marksizem je propadel celo v Rusiji; današnji staljinizem je od njega tako oddaljen kakor kapitalizem. Konec kapitalizma mu pa tudi ne pomeni dejanskega propada, ampak samo konec dosedanjih oblik in iskanje novih, boljših, plodonosnejših in pravičnejših načinov razvoja.

Prvo poglavje Friedove knjige je posvečeno rojstvu in dozorevanju kapitalističnega sistema. Rodil se je skupaj z izumom parnega stroja. Bodoči red je dobil leto pozneje (l. 1776.) tudi svoj evangelij. Adama Smitha knjigo o politični ekonomiji. Leto nato so bile ustanovljene ameriške Zedinjene države, sledila pa je francoska revolucija, ki je z uveljavljanjem demokracije pripravila pot iznajdnjam ter mehanični in industrijski revoluciji. Ta doba je trajala vse do polovice devetnajstega stoletja, ko se je industrijska revolucija pričela izživljati in je nastopila stagnacija. Stagnaciji sledi sedaj padanje, ki ga sami doživljamo. Svobodna trgovina izginja, in naglo umira princip kapitalističnega sistema, regulator ponudbe in iskanja. Povsod vstajajo carinske pregraje. Kapitalistični razvoj pa je privedel tudi do takega razvoja med onimi, ki imajo, in onimi, ki nimajo, da se sploh več ne dá povečati. Gospodarstvo se pretvarja s svojimi forumi, trusti in koncerni v birokratski organizem brez stvariteljskega poleta. Država se vedno bolj polasta gospodarstva in postaja socialni pokret proti dosedanjim oblikam kapitalizma.

Iz tega dognanega dejstva stavi Fried tole prognozo: V nadaljnjem razvoju se bo država popolnoma identifikirala s socialnim pokretom, napravila bo odločilni naskok na gospodarstvo, ki se ji ne bo več moglo upirati. V njené roke bodo prišle vse velike gospodarske ustanove, karteli, sindikati, trusti, koncerni itd. Tako bo dobilo gospodarstvo kot celota okvir načrta; namesto individualne iniciative v gospodarskem življenju starega sistema, bo prišlo »gospodarstvo po načrtu«, ki bo težilo k nacionalni avtarkiji, stvarjanju velikih gospodarskih edinic, ki bodo

lahko živele samostojno življenje in bodo z ostalimi povezane v federacijo. Velika evropska federacija ekonomskih etatizmov bo končna forma bodoče Evrope, pravi Fried.

V svoji detajlni kritiki starega kapitalističnega sistema navaja nekoliko fragmentarnih ugotovitev. Kakor pri marksizmu, je tudi pri njem izhodišče drastična neenakost v razdelitvi premoženja, ki je privedla do oboževanja denarja. Ta denar je pa postal abstrakten: gospodarsko življenje je samo še računski pojem, brez zveze z realnim. Če bi n. pr. naenkrat propadle vse zlate zaloge ameriške federalne banke in ne bi za to nihče vedel, bi simbol denarja, bankovcev, še vedno nemoteno cirkuliral. V tej dobi sedanjosti, ki jo Fried imenuje epigonstvo pravega kapitalizma, izgublja človeška osebnost vsako vrednost; namesto kakovosti stopa količina. Tu je arhimedska točka nastanka novega pokreta. Nosilci osebnosti so bili vedno intelektualci, ki so sedaj najhuje prizadeti zaradi krize kapitalizma. Nekoč, v času zmagovitega razrasta, je dajal intelektualci kapitalizmu dinamično moč, pokret in napredek, danes, ko ta propada, propada tudi kapitalizem sam. Smisel borbe našega časa je zato uvedba nove raznolikosti človeške individualnosti.

Pa tudi »kapitalistični človek« je v krizi, pravi Fried. Stara se. Nasledniki pionirjev kapitalizma so postali birokrati. Stari kapitalistični podjetnik je delal zato, da bi užival plodove svojega dela, novi pa dela zato, da bi se bolj razširil področje svojega dela. Kapital pa tudi izgublja individualistično noto — pojavlja se delnica in ž njo kal smrti. Podjetje se oddaljuje od podjetnika, namesto lastnika prihajata uradnik in komisar. Delnice omogočajo karteliziranje, ki ubija svobodno tekmo. Karteli so sploh glavni vzrok krize, a v njih je vendar že prvi pogoj likvidacije kapitalizma v sedanjih oblikah, njegovega pretvarjanja v neke vrste socializacijo gospodarstva potom nacionaliziranja posameznih gospodarskih panog in njihovega podrejanja načrtnemu gospodarstvu, ki ga vodi država.

Fried vidi na vseh področjih gospodarskega življenja samo stagnacijo. Po uradni ženevski statistiki je v Evropi 20 milijonov brezposelnih, toliko, kolikor ima Španija prebivalcev. Povsod je kaos: medtem, ko se eni duše v nadprodukciji, umirajo drugi od lakote — propadajo pa eni in drugi. Pri bodočem razvoju določa avtor veliko vlogo posebno agrarnim državam. Po njegovem mnenju so predstavljeni, da zgrade prve nove oblike gospodarskega življenja. — Torej se naši državci po Friedu odpirajo ugodne perspektive.

ne velikonočne praznike najrevnejšim članom v Beogradu 60.000, onim po ostali Jugoslaviji pa 500.000 Din.

Pri obledeli sivorumenkastj barvi kože, motnih oči, slabem počutju, zmanjšani delavni moči, duševni depresiji, težkih sanjah, želodčnih bolečinah pritisku v glavi namišljeni bolezní je pametno, da izpijete nekaj dni zapored vsako jutro na tešče kozareček naravne »Franz Josefove« grenčice. V zdravniški praksi »Franz Josefova« voda se radi tega posebno uporablja, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavov bolezni. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah

NOVO NARAŠČANJE SAVE.

BROD, 28. aprila. Zaradi velikih neviht zadnjih dni so zopet narastli vsi pritoki Save in znova poplavlili polja. Včeraj je pričela tudi Sava naraščati; dvignila se je že za 20 cm. Na poplavljenem ozemlju je položaj še vedno slab. Prebivalstvu primanjkuje hrana in krma. Begunci se še ne vračajo, ker so hiše deloma še vedno poplavljene, deloma pa so porušene. Nekatere narušene hiše se še nadalje podirajo, druge pa bodo morali lastniki sami podreti, ker jih ne bo mogoče popraviti.

POMOČ INVALIDOM.

BEOGRAD, 28. aprila. Osrednja invalidska uprava bo razdelila za pravoslav-

Vojno vrenje na Daljnem vzhodu

Sporazum v Sanghaju — Nova krvava ustaja v Mandžuriji
Srditi boji z ustaši. Japonci dolže Ruse da pripravljajo vojno

PARIZ, 28. aprila. Uradno se potrjuje, da je Tardieu sklenil odzvati se telefonskemu povabilu Stimsona in odpotovati nocoj v Ženevo, kjer bo jutri dopoldne konferiral s Stimsonom, Brüningom in Macdonaldom. Pertinax piše v »Echo de Paris«, da je ta konferenca prav za prav ideja Macdonalda, ki želi najti kompromis med francoskim in nemškim razorožitvenim predlogom. Brüning je, kakor se zatrijuje, izjavil, da bo Nemčija, če razorožitvena konferenca ne bi uspe la, zahteva tudi zase pravico oboroževanja. Pertinax je prepričan, da konferenca ne bo uspe la.

PARIZ, 28. aprila. O jutrišnji konferenci v Ženevi doznajajo, da se je bo udeležil tudi italijanski zunanji minister Grandi, ki je v ta namen že odpotoval iz Rima. Na konferenci se bo sklepalo o odgoditvi sej za pol meseca. Ta odgoditev se zagovarja s potrebo ponovnega proučevanja raznih razorožitvenih predlogov v tehničnih komisijah. V resnici pa gre le za to, da se olajša položaj Francije,

ki je sedaj preveč zaposlena s svojimi državnozborskimi volitvami, da bi se mogla popolnoma posvetiti delu na konferenci v Ženevi. Seja bi se zato nadaljevala šele po francoskih volitvah.

ŽENEVA, 28. aprila. Pri debatah v posameznih odborih razorožitvene konference se je pokazalo, da so vedno vse države samo za odpravo tiste vrste orožja, katerega same nimajo. Tako so države, ki so na morju slabe, predlagale odpravo podmornic in nekaterih drugih bojnih ladij, države, ki nimajo dovolj letal, odpravo zračnih brodovij itd. Zaradi tega so bili doseženi doslej le nekateri načelni praktični pa skoraj brezpomembni sklepi, dočim je sporazum o resničnem razoroženju še prav tako daleč, kakor je bil v začetku. Vse kaže, da bo konferenca odgojena brez pozitivnih rezultatov. Ameriški delegat Stimson je odkrito izjavil, da položaj v Evropi še ni zrel za dokončno rešitev velikih mednarodnih vprašanj in se bo zato vrnil domov. Konferenca s evropskimi državniki so ga razočarale.

Zadnji napor
razorožitvene konferenceTardieu potuje v Ženevo — Konferenca zastopnikov velesil
Nemčija zahteva pravico oboroževanja — Brez rezultata —
Stimsona je Evropa razočarala

LONDON, 28. aprila. Na konferenci v Sanghaju so bili včeraj med zastopniki Japonske in Kitajske sprejeti načelni pogoji za premirje in mir. Pogoji so sledeči: 1. Popolno ukinitje vseh sovražnosti. 2. Kitajske čete ostanejo na svojih dosedanjih položajih. 3. Japonci se umaknejo na črto, na kateri so bili 18. januarja. 4. Evakuacijo japonskih čet bo nadzorovala posebna komisija. 5. Pogoji postanejo pravomočni čim jih ratificirata vladi v Tokiu in Nankingu. Sporazum se nanaša seveda samo na Sanghaj, ne pa tudi na Mandžurijo.

HARBIN, 28. aprila. V vzhodni in severni Mandžuriji se je uprlo vse prebivalstvo proti novi neodvisni vladi. Japonske čete, ki so bile doslej koncentrirane večinoma v Mukdenu, so bile skoraj v celoti odposlane proti usta-

šem. General Hiroša je zbral v vzhodni Mandžuriji tri brigade. Število oboroženih ustašev presega 20.000 mož. Divizijski general Murai napada ustaško trdnjavo Faučeng, general Joda pa zaseda progo Vzhodne kitajske železnice. V obrambo mandžurske vlade so prispele japonske nove čete. General Nakamura je prisel v Sungari z 22 ladjami in štirimi baterijami.

TOKIO, 28. aprila. Tukaj se trdovratno zatrijuje, da so ustajo v vzhodni in severni Mandžuriji zanetili Rusi, ki podpirajo ustaše z orožjem, municijo in hrano. Na vseh mejah so koncentrirane močne sovjetske čete. Nad obmejnimi ozemljem krožijo letala, nameščena v novih letališčih, ki so jih Rusi zgradili z veliko naglico. V Vladivostoku sestavljajo podmornice, ki jih razstavljene dovažajo iz evropske Rusije.

Z nožem in s kolom.
Dva napada v eni noči

Poročajo nam iz Poljčan: V noči minule sobote sta se zopet dva žalostna primera fantovske podivjanosti odigrala pod vplivom alkohola. Prizorišče je bila vas Žabljek blizu Poljčan. Fant France Dovnik je imel piko na 62-letnega posestnika Ivana Olupa, ker je ta baje ob neki priliki fante zmerjal s šmrkovci. Okalen od šmarnice se je okoli 22. ure ločil od fantovske družbe na vasi in se s kolom v roki podal proti Olupovi hiši. Našel je Olupa baš zunaj pred hišo, pa ga brez vsake besede treščil z vso silo s kolom po glavi, da se je Olupu vili kri in se zgrudil. Njegova rana je težka, a na srečo ni nevarna.

Na drugem koncu vasi pa so pri hiši posestnika Jagra popivali po dnevnem delu v vinogradu fantje. 19-letni Ivan Simončič, 31-letni Andrej Simončič ter

22-letni Ivan Dovnik. Proti tretji jutranji uri so postali na mah bojaželní, zlasti ko so zaznali, da spi v sosednji sobi Franc Štupan, s katerim so imeli neko staro sovraštvo. Pa so bili vsi ene misli in krvi, da je zdaj kot nalašč prilika, da se nad njim znesejo. Ker je bila soba zaklenjena, je vlomil vanjo Andrej Simončič s sekíro, Iv. Simončič pa je Štupana v postelji dvakrat dregnil z žepnim nožem in mu prizadel hude rane v hrbet in v stegno. Zatem ga je sunil z nožem za rameček še Dovnik, dočim je Andrej zastavil vrata, da napadeni ni mogel pobegniti. Za svoje junaštvo bodo fantje kajpak odgovarjali pred sodiščem. In bo huda reč to.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (opol-dne): Pretežno jasno, toplo. Lahne nevihte niso izključene.

*Domišljavost je tisti vojskovođa,
ki izgublja bitke!*

NAPOLEON

Maša zadušnica

za jugoslovenskima herojema Zrinskim in Frankopanom bo prihodnjo nedeljo 1. maja ob 10. uri v stolnici sv. maša zadušnica.

Iz državne službe.

Daktiloskop pri tukajšnji mestni policiji g. Josip Grobin je napredoval v višjo položajno skupino.

Izpremembe v banovinski službi.

Za lekarnarja v mariborski splošni bolnišnici je imenovan magister farmacije g. Viktor Stranek. Banovinski služitelj pri sreskem načelstvu (okrajnem glavarstvu) v Mariboru Ivan Vodusek je premeščen k tukajšnji državni gozdarski šoli.

Iz šolske službe.

Napredovali so učitelji in učiteljice: Štefanija Prešernova v Beltincih, Josipina Duhova na Sladkem vrhu, Karolina Čončeva v Jarenini, Lea Predanova pri Št. Andražu v Slovenskih goricah, Katarina Lazarjeva pri Sv. Martinu pri Mariboru, Gabrijele Majcenova pri Sv. Tomažu v Slov. gor., Amalija Golobičeva v Cezanjevcih pri Ljutomeru, Feliks Gregl pri Št. Rupertu v Slov. gor., Elizabeta Vobaunikova na Muti in Viktor Rom, učitelj na meščanski šoli v Slov. Bistrici.

Praktični učiteljski izpiti.

Na tukajšnjem državnem ženskem učiteljskem so napravile v aprilskem roku t. l. praktični učiteljski izpit (z-odliko), Emilija Slokar-Kunstova, Elza Ditzova, Anica Židanik-Sinkovčeva, Julija Beričičeva, Angela Kunstova, Angela Oražmova, Jožica Kurbusova, Marija Posegova, Marija Sučeva, Eliza Grafenauerjeva, Marija Lavrenčičeva, Anica Rusova, Terezija Šegulova, Anica Šternova, Štefanija Žuničeva, Ana Kozarjeva, Ivana Dovnikova, Dragotina Langofova, Štefka Majhnova, Marija Jenčičeva, Leandra Sabotijeva in šolski sestri Gabrijele Gromova ter Kerubina Klančarjeva.

Poroke.

Zadnje dni so se poročili v Mariboru: g. Josip Arbeiter, posestnik, z gđno Marijo Vehovarjevo; g. Franc Malek, strugar v delavnicah državnih železnic z gđno Terezijo Polančev; Josip Plešnik, narednik, z gđno Veroniko Rajšpovo in g. Ferdinand Nardin, železniški uradnik, z gđno Marijo Kuharjevo, sodno uradnico iz Konjic. Bilo srečno!

Priznanje našemu strokovnjaku.

Mednarodna hotelirska zveza v Parizu je povabila tajnika mariborske gostilničarske zveze g. Antona Petelna na peti svetovni hotelirski kongres, ki bo letos v Monakovem. V tej zvezi so včlanjena društva hotelirjev iz 29 držav z vseh kontinentov. G. Peteln se bo častnemu povabilu odzval.

Motoklub Maribor

priredi v nedeljo 1. maja če bo lepo vreme (sicer pa naslednjo nedeljo) ocenevalno vožnjo za motorna kolesa s prikolicco in brez prikolicce, na progi Maribor - Sv. Marjeta - Sv. Lenart - Ivanjci - Zg. Radgona - Sv. Križ pri Ljutomeru - Ljutomer - Sv. Tomaž - Ptuj - Sv. Miklavž, skupno 128,5 km. Pravico do udeležbe imajo vsi prijatelji moto-sporta. Podrobna pojasnila dobijo zainteresirani pri Motoklubu Maribor, Gosposka ulica 37, I.

Jubilej učiteljskega društva v Ljutomeru.

Šestdesetletnico svojega obstoja proslavi »Učiteljsko društvo za okraj Ljutomersko-gornjeradgonski« na praznik Vnebohoda, 5. maja v Sokolskem domu v Ljutomeru. Dopoldne ob 8.30 uri bo slavnostno zborovanje; popoldne ob 15. uri pa jubilejni koncert srezkega učiteljskega pevskega zbora, pri katerem bo sodelovala tov. prof. Minka Zacherlova in tov. Fr. Serajnik iz Maribora. Koncert bo vodil priznani pevovalja tov. Fr. Zacherl.

Prijazno vabimo vsa sosednja učiteljska društva, zlasti pa bivše člane našega učit. društva in druge prijatelje, da s svojo navzočnostjo pripomorejo k čim lepši proslavi našega jubileja. Skupni obed bo ob 13. uri, in prosimo udeležence, da se prijavijo do 4. maja tov. Ciril Miklu, šol. upravitelju v Ljutomeru. — P. V.

Še k debati o resoluciji našega učiteljstva

O načelno pravnem in socialnem stališču v sedanji dobi

Dovolite, g. urednik, da se še enkrat oglasim v tej zadevi, ki je po zadnjih izjavah g. Reharja pridobila na jasnosti in preciznosti. Dotika pa se g. R. tudi vprašanj, ki jih tolmači, po svoje in ki zato potrebujejo nekoliko pojasnila že z ozirom na javnost, kjer je predmetna resolucija dvignila precej prahu.

G. R. zastopa in brani pravno stališče z vidika stanovske organizacije, pa se zavzema z istega vidika za socialno stališče, ki ga mora sedanja doba s svojimi izrednimi prilikami upoštevati. Katero stališče se mora prilagoditi drugemu, ali pa celo podrediti, je seveda vprašanje, katerega midva z g. R. ne bova rešila. Rešuje pa ga dan na dan neizprosno življenje samo. Ne samo pri nas, ampak vsepovsod po svetu so zrastle zahteve socialnega prava ljudem čez glavo. Voditelji raznih slojev, največji državniki, pa tudi učenjaki si danes belijo glave, kako bi spravili v sklad socialno stališče s pravnim. In navadno se mora prilagoditi pravno stališče socialnemu, ne pa obratno. Zakaj življenske prilike so danes take, da se prekleto malo brigajo za razne paragrafe, v katere hočemo ukleniti življenje, ampak gredo svojo pot naprej in mi capljamo s paragrafi navadno za njimi. In ne gre danes drugače nego s kompromisi.

Pa da govorim konkretno v našem primeru: Ali bi bilo od stanovske organizacije prav in pošteno, da bi tudi samo en del svojega članstva varala in slepila ter mu prikrivala dejanski položaj? In danes je ta položaj že skoro nevzdržen ter se razvija v takem pravcu, da se bo še bolj zaostрил, in bodo razmere same prisilile državno upravo do ukrepov, ki ne bodo ljubi ne njej, ne organizaciji, še manj pa seveda direktno prizadetim! Ali ni umestnejše ob takih izrednih prilikah, da stanovska organizacija odkrito pove, kakšen je položaj in se poteguje pri upravi za to, da se izvede neobhodno potrebni ukrepi — do katerih mora priti tudi pri nas — socialno pravično in individualno, kakor pa, da jih uprava izvede kar linearno in s tem zahteva še več in hujših žrtev? Mislim, da se spričo takega položaja ne bo težko odločiti in

zavzeti socialnega stališča. Zakaj življenje je življenje, § pa §!

V podrobnosti članka g. R. se ne spuščam, ker bi to vedlo predaleč in zavze-lo preveč prostora. Omenim naj le, da dela učiteljski stanovski organizaciji krivico, češ, da je ona sokriva nadprodukcije v učiteljskih vrstah, ker ni pravočasno apelirala na prosvetno ministrstvo, da omeji sprejem dijakov in dijakinj na učiteljska in da se odprejo z zakonom zajamčene paralele. Učiteljska organizacija ni držala tudi v tem oziru križem rok. A v vseh takih in podobnih vprašanjih ne odloča stanovska organizacija, ampak prosvetna uprava, za katero so pa čisto merodajni drugi vidiki, kakor pa jih ima stanovska organizacija.

Docela zgrešeno — tudi pravno — pa je stališče, naj bi ne bilo pri nas nameščeno učiteljstvo iz drugih banovin. Sicer je takih primerov pri nas prav neznatno število in jih odtehta število slovenskega učiteljstva po drugih banovinah. A stališče g. Reharja krši osnovo državlanskega prava. In četudi bi bilo to izvedljivo, bi bilo nam samim v obšutno škodo. Zakaj ravno naši ljudje iz vseh slojev so primorani iskati kruha ne samo po vsej državi, ampak še celo izven nje. In kakor vse kaže, iskati ga bo moralo odslej tudi naše učiteljstvo še bolj pogosto, kakor ga je doslej, kar bo njemu samemu v prid in tudi državi ne v škodo.

Pa da končam! Mislim, da je zadeva povsem jasna za naju obo, kakor tudi za javnost. Kdor zastopa pri tem vprašanju čisto pravno stališče suhih §§, bo dal prav g. Reharju. Kdor pa upošteva sedanje življenske prilike in nujne potrebe, bo pritril meni. Veseli me pa poštena odkritost g. R., ki v zadnjem članku sam prizna, da mu ni bil znan zaključni del stavka resolucije, ko je napisal svoj prvi članek. Saj je predstavil učiteljstvo javnosti v prvem članku, da zahteva kratkomalo odpust takih učiteljic. Učiteljstvo pa se je zavzelo za upokojitvev in primerno odpravnino! Hren.

(S tem smatramo to polemiko v našem listu za končano. Op. ur.)

Haydnova proslava 3. in 4. maja v »UNIONU« v korist poplavljenec!

Ljudska univerza v Mariboru.

V proslavo poljskega narodnega praznika bo na predvečer v ponedeljek 2. maja ob 20. uri predavanje o predsedniku poljske republike, Piłsudskem. Predaval bo naš ožji rojak, g. univer. prof. dr. Fran Ilešič iz Zagreba.

Iz francoskega krožka.

Odbor vabi vse člane francoskega krožka k predavanju, ki ga bo imel g. Warnier jutri v petek ob 20. uri na Ljudski univerzi. Priljubljeni predavatelj bo govoril o občudovanja vrednem civilizatornem delu, ki ga je izvršila Francija v svojih prostranih kolonijah. Veliko šte-

vilo projekcijskih slik in deset gramofonskih plošč, z značilno glasbo posameznih kolonialnih narodov, bo spremljalo to predavanje.

Službeni list

dravske banovine objavlja v 33. letošnji številki zakon o zaščiti kmetov, zakon o pooblastitvi za nemudno uporabo mednarodnih pogodb in sporazumov, zakon o pomorskih trgovskih akademijah, nadalje zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o državnih trošarin, uredbo o draginskih dokladah provizioniranih poštnih služiteljev, njih vdov in sirot, izpremembo v dopolnitvah pravilnika o cenzuri filmov, pojasnilo o prepovedi izvoza orehovitih debel, odlok o izdajanju potrdil inozemskim delavcem in objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu.

Večer zasebnih nameščenecv v Delavski zbornici Zanimivo predavanje dr. Reismana o novem obrtnem zakonu

Današnja gospodarska kriza sili tudi zasebne nameščenice, da se intenzivneje zanimajo za svoje strokovne organizacije in za socialno zakonodajo. To je pokazalo tudi snočnje predavanje Zveze privatnih nameščenecv v dvorani Delavske zbornice. Trgovski in drugi zasebni nameščenici najrazličnejših strok, iz pisarni industriji, zasebnih uradov itd. so do zadnjega mesta napolnili dvorano.

Večer je otvoril s primernim nagovorom predsednik Zveze g. Peter Jan, nakar je obširno razpravljal predavatelj g. dr. Avg. Reisman o najvažnejših določilih novega obrtnega zakona, tičočih se zasebnih nameščenecv. Uvodoma je med drugim omenil, da je delovno pravo našega novega obrtnega zakona povzeto večinoma skoro dobesedno po avstrijskem zakonu o nameščenicah (»Angestellten-gesetz« iz leta 1921), samo da so številna socialna določila tega zakona v

našem obrtnem zakonu omiljena in poslabšana, zlasti glede na višino dopustov, plačevanje zaslužka ob boleznih ter odpravnino. Podobni avstrijski zakon, ki je ostrejši, je tam v veljavi že nad 10 let in ga je avstrijsko gospodarstvo brez protestov preneslo, iz česar sklepa predavatelj, da je delovno pravo v našem obrtnem zakonu istotako primerna zaščita delojemalcev v sedanjih časih, ker so gospodarske prilike pri nas še vsaj tako dobre, kakor v sosednji Avstriji. Nameščenici pa tudi žive v enakih gospodarskih in socialnih prilikah ter so potrebni socialne zaščite, ki jo nudi novo jugoslovansko delovno pravo.

Navzoči so predavanju sledili z velikim zanimanjem. Ker pa ni bilo mogoče obširnega materiala izčrpati v enem večeru, bo dr. Reisman prihodnji petek, 6. maja ob 20. uri nadaljeval svoje predavanje.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 28. aprila ob 20. uri: »Brez tretjega« ab. B. Zadnjič.

Petek, 29. aprila. Zaprt.

Sobota, 30. aprila ob 20. uri: »Casanova« ab. C. Zadnjič.

Zborovanje kazniških paznikov.

»Udruženje stražarskega osebja kaznišnih zavoda kraljevine Jugoslavije« (Združenje stražniškega osebja kaznišnih kraljevine Jugoslavije) bo imelo svoj letošnji redni občni zbor na praznik Vnebohoda 5. maja ob 16. uri v dvorani Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu.

Nezgode.

V Svečini se je pripetila včeraj vinčarju Alojziju Šerbinku huda nezgoda. Splezal je na hlev po krmo za živino in pri tem padel 3 metre globoko. Pri padcu si je zlomil desno nogo nad kolonom. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnišnico. V bolnišnico so pripeljali z rešilnim avtom tudi delavca Andreja Kocmuta, ki je dobil danes dopoldne hud živčni napad na Glavnem trgu.

Policajska kronika.

Snoči sta bila aretirana neki France S. radi potepuštva in neki pijanček Andrejček K. France bo izgnan v domovinsko občino, Andrejček pa bo imel treznostno sejo en dan v policijskih zaporih.

Med prijavami beleži policija danes kar tri tatvine koles. Nastopilo je lepo vreme, in tatovi se gibljejo, kolesarji pa premalo pazijo na svoje jeklene konjičke. Tako je nekdo odpeljal trgovcu Francu Podlipniku s Tezna, ko je za hip stopil v Bučarjevo pisarno na Aleksandrovi cesti, včeraj popoldne skoro novo, črno pleskano kolo znamke »Steyer« vredno nad 1500 Din. — Pisarniškemu slugi Antonu Kokolju pa je bilo ukradeno že obrabljeno kolo znamke »Nero« iz večje okrožnega sodišča. Isto smolo je imela tudi delavka Pepca Repoluskova. Pripeljala se je iz Ruš, a ko se je krepčala pri »Halbwidlu«, ji je med tem nekdo odpeljal kolo, vredno 800 Din.

Na policiji se je zglasila včeraj popoldne posestnica Neža Režkova iz Ciglenice in prijavila, da ji je pobegnul pastir, 23-letni Rudolf Pečar. Že preteklo nedeljo se je izgubil neznankam. Režkova je na policiji izjavila, da je pripravljena povrniti vse stroške onemu, ki ji privede nazaj pastirčka Rudolfa. Najbrže se fantič potepa po lepem mestu Mariboru.

Značilna za današnje razmere pa je dopisnica, ki jo je napisal posestnik gosp. Alojzij Bebernik iz Zrkovc na naslov tukajšnje policije. Mož piše: »Po nasvetu komandirja orožniške postaje na Tezemu Vas prosim, da mi pošljete hlapca, ki bi imel vsaj malo veselja za poljsko delo s konji. Plačam po zmognosti in pridnosti do 250 Din na mesec. Na deželi ni brezposelnosti, pač pa primanjkuje delavcev. Vse brezposelne, ki ne spadajo v mestno občino, izženite na deželo.«

Hitri posli.

Pred naglim sodiščem nekega ameriškega mesta stoji žepar, in sodnik ga obsodi na 50 dolarjev globe. Spremlja joči policist opozori sodnika: »Preiskal sem obtoženco vse žepe, pa ima pri sebi samo 20 dolarjev.«

»Potem ga pa izpusťte, naj gre!« odloči sodnik.

Obsojenec izgine, tudi policist hoče iti. Pa ga sodnik pokliče nazaj: »Opazujte moža dobro in čez uro ga spet privedite. Med tem bo gotovo že spravil skupaj 50 dolarjev.«

»Torej prosim, povejte milostivi, da sem bil tukaj, ko je ni bilo doma.«

»Da, hvala, milostivo bo zelo veselilo.«

Sokolstvo

Sokol Sv. Lenart v Slov. gor.

Zadnja sobota in nedelja sta bila dva dneva veselja in zabave za našo dečo. V Sokolskem domu je namreč gostoval »Gašperček« na našem župnem odru z igralci Sokola Matice iz Maribora. V soboto zvečer so obiskali predstavo otroci iz trga in bližnje okolice, v nedeljo popoldne pa je prišla še deca iz Sv. Ruperta in Sv. Trojice v spremstvu svojih učiteljev in staršev. Dvorana je bila obkrožena polna. Mali prebrisaneč Gašperček je zbuja s svojimi šalami in zvitiimi domisljicami prsrčen smeh in glasno občudovanje malih gledalcev in gledalk. Videli smo Gašperčka, kako je speljal na led tolpo razbojnikov, da jih je doletela zaslužena kazen za njihova tolovajstva. Občudovali smo njegov slikarski talent v enodejanki »Gašperček kot umetnik — slikar«. Najbolj pa je ugajala trodeljanka »Jaka Požeruh«, kjer je Gašperček ukanil samega vruga in tako rešil nikdar sitega Jakca iz vragovih kremplov. Obe ti predstavi ostaneta naši deci gotovo v najlepšem spominu, in je splošna želja, naj »Gašperček« letos vsaj še enkrat pride k nam. — Zdravo!

Velika zanimivost v Mariboru

Jugoslovanska razstava
otvorjena večeraj v KAZINSKI DVORANI.
Razstavljena je 1500 umetniških del iz vse Jugoslavije.
Vstopnina jako nizka: za moške 3 Din, za ženske 2 Din.
Ne zamudite, ogledajte si, občudovali boste

Šolnina in šolske takse

Finančni minister je izdal na podlagi pooblastila iz § 45. zakona o izpremembah v soglasju s prosvetnim ministrom poseben pravilnik o plačevanju šolnine.

Po tem pravilniku mora dijak plačati takso za šolnino pri upravi šole, kjer se vpiše. Vsak dijak, odnosno oseba, ki ga vpiše v šolo, mora prinesiti potrdilo pristojne davčne oblasti o višini neposrednega davka, ki ga plačujejo njegovi roditelji in potrdilo za dijaka, ako je davčni obvezanec. Po višini davkov odmeri potem šolska oblast takso.

Dijakom državnih in samoupravnih uslužbencev, ki poleg svojih prejemkov niso obremenjeni s kakšno drugo davščino (na rente, z davkom od nepremičnin itd.) izdaja potrdilo o višini davka

urad, kjer dobivajo njihovi roditelji plačo. Če pa morajo ti uslužbenci plačevati še kak drug davek, morajo predložiti potrdilo od davčne oblasti. Na temelju skupnega zneska davkov se potem odmeri šolnina. Prošnje in potrdila o višini davkov pa so podvržene taksi.

Od dijakov na univerzah in drugih visokih šolah se bo pobirala šolnina za drugi semester na podlagi potrdila, predloženega v prvem semestru.

Privatisti morajo po dovoljenju za sprejem k izpitu plačati takso na račun šolnine in si morajo preskrbeti predhodno potrebno potrdilo od davčne uprave.

Šolnino pobira upravitelj (ravnatelj) šole, ali tisti, ki ga on določi.

Sport

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno.

Delegirani so k tekam v soboto in nedeljo tile sodniki: V soboto SK Jadran: ISSK Maribor g. Vesnaver. V nedeljo: SK Rapid I: SK Svoboda I g. Bizjak; ISSK Maribor mladina: SK Rapid mladina g. Kasper; ISSK Maribor rezerva: SK Svoboda rezerva g. Jančič in SK Jadran: ISSK Maribor g. Mohorko.

Tekmovanje za prvenstvo Dravske banovine v rokoborbi

bo v nedeljo 8. maja ob 15. uri v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Prireditelj je SK Maraton.

SK Jadran (Crikvenica) v Mariboru.

V soboto in nedeljo bo gostoval v Mariboru pri nas doslej malo poznani klub SK Jadran iz Crikvenice, ki po rezultatih sodeč igra v svoji ožji domovini važno vlogo, tako, da sobotno in nedeljsko gostovanje upravičeno zasluži največje zanimanje. Gostje beležijo lepe uspehe v borbah z vodilnimi splitskimi in sušakimi klubmi. Tudi »Maribor« prihaja polagoma v svojo staro formo, tako da je pričakovati lepe in zanimive tekme. V soboto prične tekma ob 17.30, v nedeljo pa ob 16. uri. Tekmi bosta na igrišču ISSK Maribora v Ljudskem vrtu in sicer ob vsakem vremenu. Cene vstopnicam bodo v soboto znižane.

Drobiž s Tezna

Iz občinske uprave. Občinski odbor je sklenil popraviti po razpoložljivih sredstvih Gregorčičevo ulico, da ne bo večnih pritožb. V občinsko zvezo je bil sprejet nadzornik proge g. Kožel Miroslav z ženo Marijo. Gradbeno dovoljenje je dobil železničar in posestnik Anton Divjak. Ker posestnik Musek ni predložil načrta o parcelaciji in ne odstopi potrebnega zemljišča za predpisano širino ceste, ki bi vezala Ptujsko cesto in Cankarjevo ulico, je občinski odbor to zadevo do predložitve parcelacijskega načrta odložil. Jasno pa mora biti vsakemu, da občina nima sredstev za odkup zemljišč za ceste, temveč mora posestnik, ki zemljišče parcelira, odstopiti tudi zemljišče za cesto, katere širina mora odgovarjati predpisom.

Iz Sokolskega društva. Minulo soboto je predaval o zgodovini češkoslovaškega naroda br. prof. Gruntar iz Maribora. — Priprave za tombolo dne 5. maja na letnem telovadišču so skoraj dovršene. Mariborčani dobe tablice v predprodaji v trafiki ge. Lj. Jeglič na Kralja Petra trgu ob drž. mostu. Poleg 500 manjših dobitkov bo izžrebanih 5 tombol. Kdor je imel smolo pri tomboli v mestu, bo imel gotovo več sreče na Teznu. Pridite! — Letos odhajajo k vojakom štirje marljivi člani našega Sokola. Poslovilni večer bo 7. maja v gostilni Pulko. Na ta večer vabimo posebno starejše člane.

Z Dravskega polja

Tatovi koles, ki rokomavhajo po Mariboru, se pojavljajo tudi v okolici. Pred dnevi smo poročali o drznem vlovu nekoga cigana v šolo na Dobrovcih, kako je izkopal luknjo skoz pol metra debel zid in tam skozi izmaknil novo kolo, last g. nadučitelja Kašperja. Zdaj pa je neznanako izginilo kolo tudi županu občine Skoke g. Klincu.

Dečko s težko vestjo. Orožništvo iz Rač je aretiralo že več let zasledovane fanta Mirka Moleka iz Sv. Marjete na Dravskem polju, ki ima na vesti rekordno število raznih večjih in manjših deliktov. Oddan je bil v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

Zopet nov grob. V Račah je minuli ponedeljek po dolgotrajni mučni bolezni v

ZOBNA PASTA

Fin prah, kot najfinejša

moka se predelava.

v ODOLO-zobno pasto

ODOLO-zobna pasta čisti

dobro in varuje Vaše zobe

visoki starosti preminul ugledni občan, stari g. Žagovec, oče župana in gostilničarja g. Žagovca v Podovi. Pogreb je bil minulo sredo na pokopališču v Slivnici ob veliki udeležbi vse soseske. Bodi vrlemu slovenskemu možu ohranjen blag spomin, preostali naša sožalje!

Nova metoda pri ugotavljanju raka

V zdravniškem društvu na Dunaju je pretekli teden prof. dr. Arnošt Freund teoretično in praktično obrazložil svojo novo metodo za ugotavljanje raka, ki presega po svoji absolutni zanesljivosti vse dosedanje. Dr. Freund je iznašel preparat, ki se vbrizga človeku v rano. Če je oseba bolna ali vsaj predisponirana, se pojavi vidna reakcija, če pa je zdrava, reakcije sploh ni. Metoda je silno važna za ugotavljanje raka na žolodcu in ostalih notranjih organih človeškega telesa.

Veseličanje v pragozdu

Sličice iz življenja južnih Indijancev.

Plas v goščavi pragozda! Že več ur poprej se pričenjajo bakreno-rumeni gospodje napravljati. Tukaj je namreč narobe: pri nas se ženske nakitijo za ples, tukaj pa moški. Populijo si obrvi in trepalnice in vsako dlačico v obrazu, ki bi po njihovem mnenju mogla kaziti lepoto. Nato si poslikajo obraz s kričecimi barvami, svetlo-rdečo pridobivajo iz semena nekega grma, rumeno z žvečenjem neke korenine, črno pa si napravijo iz saj, pomešanih s slino. Ko se je plesalec tako lepo pobarval, si nadene še ogrlice iz drobnih školjk, v lase perjanico, v ušesa pa težke uhane, t. j. pravcate lesne količke.

Bili smo gostje plemen Čoroti in Ašusle v pokrajini reke Pilkomayo (Bolivija), tako pripoveduje član neke evropske ekspedicije. Lahko bi jih imenovali divje Indijance, saj so od civilizacije še popolnoma nedotaknjeni. Živijo tam v pragozdovih svoje lastne življenje in prihajajo le redkokdaj z belokožci v dotiko. So prijazni, po svoje viteški ljudje, ki pa so razdraženi kakor poredni otroci in zmožni vsake hudobije. Moški se z delom ne ukvarjajo, njih zabava je lov in ribolov. Ponoči pa se kratkočasijo s plesi in s pijančevanjem. Moški so veliko bolj gizdavi in lišpavi kakor ženske. Dekleta in žene se niso nakitile za ples, njihova vsa toaleta so bili lepo tetovirani vzorci na koži, z ribjo mastjo bleščeče nadrgnjeni. Od ribje masti so sicer zoprno smrdele, toda Indijanci so drugačnega okusa in trdijo, da imajo belokožci neprijeten duh.

Ples je pričel po solnčnem zatonu. Pod ogromnimi drevesi pragozda so zakurili ognje, ki so metali fantastične sence in odsevke po vrhovih palm in trtah lijan. Najprej so se moški vstopili v kolo in

skakali in z grgrajočimi glasovi peli neko vedno se ponavljajočo se kitico. Petje se je če dalje bolj stopnjevalo, nato je zahrumela vmes še godba, lončeni bobni in rezke piščalke, in vse skupaj se je zlivalo v koncert, ki ni bil za naša ušesa. Naenkrat pa so se ženske steple. Indijanski gospodje niso nič ljubosumni na svoje žene in dekleta, pač pa si dame rade skočijo v lase radi kakšnega kavalirja. Tako je bilv menda tudi zdaj. Iz pretepa so odnesli vsi udeleženci razprskane obraze, tudi moški. Praskanje je namreč pri njih dokaz posebno ognjevitosti ljubezni.

Plesu sledi vselej pijančevanje, ki traja

do zore. Največ pijejo neko sladko težko pivo, ki ga napravljajo ženske iz sadeža po imenu Algaroba. Za Evropejca je bolje, če ne vidi, kako se dela to pivo. Ženske namreč žvečijo sadež in ga pljujejo v lonec. Ta pijača je zelo opojna. Gostje morajo seveda tudi piti, če bi se branili, bi bili gostitelji smrtno užaljeni. Treba to zdržati, dokler se starejši Indijanci ne opijanijo in prično tuliti in si v dokazilo največjega prijateljstva medsebojno pljuvati v izdolbeno bučo, ki služi za posodo.

Po plesu in pijači ima seveda marsikdo hudega mačka, tedaj mora čarovnik pokazati svojo umetnost. Boinika polo-

žijo na tla, tovariši se sklonijo nad njim in ga sesajo tam, kjer ga boli. Potem mu pregnetejo želodec, pihajo vanj in ga opljujejo. Čarovnik pa mrmra svoje kozje molitvice. Najbolj čudno pri tem je, da bolnik res ozdravi. Ponavadi se čez par ur že dvigne in hodi spet veselo okoli, kot da nič ni bilo.

Pri Indijancih plemena Chaco ob reki Pilkomayo ni ne revnih ne bogatih. Če si sit, si bogat, če ni nič za zobe, pa stradajo vsi skupaj ali pa si medsebojno pomagajo s tem, kar pač kdo ima. Tatvine ne poznajo, se reče, tatvine med seboj ne. Belokožcu pa je dovoljeno, če se le nudi prilika, vzeti kaj od njegovega neizmerne bogaštva in magari, da so samo kake stare hlače ali pa raztrgana srajca. Dosti, da kavalir imponira z njo svoji izvoljenki. Umori so tudi redki, namreč, če ne smatramo, da je umor to, da indijanska mati usmrti novorojenčka, če ni popolnoma zdrav. Mož pa smatra za svojo sinovsko dolžnost ubiti oslepelega očeta in ga tako rešiti trpljenja.

Hudo je za Evropejca prenočevanje v kaki indijanski koči. Tam je zelo tesno s prostorom, ker poleg družine se v koči drenjajo tudi psi in druge domače živali. To bi naposled še ne bilo tako hudo, ampak smrad tiste ribje masti in pa uši, uši!

So kraji v deželi Chaco, ki so še popolnoma neraziskani, kjer živijo indijanska plemena čisto po svojih pradavnih šegah in vidijo v belokožcu le sovražnika in vsiljivca. Dalje proti severu, v pragozdih Bolivije in Brazilije, je še vsa dežela zavita v neprodno tajnost. Pripovedujejo, da tam živijo kosmati in beli Indijanci, o katerih izvoru si učenjaki bellijo glave. Tam ni varno za belokožca. Tam se mu utegne primeriti, da ga iz zasede obsujejo zastrupljene puščice in da se bo potem kuhl v kotlu za ljudožrsko pojedino...

S slavnostne otvoritve Šekspirjevega gledališča

Ob obletnici rojstva velikega angleškega dramatika Šekspira (William Shakespeare, rojen 23. aprila 1564, umrl 23. aprila 1616) so v njegovem rojstnem mestu Stratfordu na Avonu slovesno otvorili monumentalno gledališče, ki nosi njegovo ime. Slika nam predločuje iz slavnostnega sprejema skupino cvetličark v noši iz časa Kraljice Elizabete. V ozadju novo gledališče.

Pri kitajski kraljici gusarjev

Bogata, samo nekoliko nevarna vdova

Finski pisatelj Aleko E. Lilius, ki je prepotoval carstvo sredine in doživel marsikako pustolovščino med kitajskimi gusarji, je imel tudi srečo bliže se seznaniti s »kraljico gusarjev«. Vozil se je kot gost na njeni džunki in mu je povedala marsikaj zanimivega iz svojega življenja.

Lai Choi San ji je ime, to se pravi »gora bogastva«, kar se tudi ujema z dejstvom: saj ima ta gusarka dvanajst džunk-oklopnjak in si je nabrala s svojimi poslom že veliko zakladov. Lilius jo opisuje kot majhno in precej vitko žensko kakih 40 let, z vranječnimi lasmi, v beli svilnati obleki in z bogatimi nakitom, dragulji v laseh, dragocenimi uhanji in zlatimi zapestnicami in prstani. Iz njenega obraza s temnimi očmi govori inteligenca, pomešana z okrutnostjo. Vsaka njena kretnja in beseda kaže, da je vajena zapovedati in da se ji mora vse pokoriti.

Kakor je sama pripovedovala, je imel njen oče, ki je bil sam poglavar gusarske tolpe, štiri sinove, ki so vsi pomrli. Ona je bila edina hči, slaboten otrok, ki ga je oče na svojih voznjah ob kitajskem obrežju vedno jemal s seboj. Tako se je seznanila z gusarstvom in ga vzljubila. Ko je njen oče v neki bitki padel in se povrnil k svojim prednikom »s copata-

mi na nogah«, kakor pravijo Kitajci v takem primeru, je Lai Choi San podedovala vse njegovo brodovje, ga pomnožila z novimi džunkami in tako postala gospodarica na »Biserni reki«. Oblasti so ji poverile nekako nadzorstveno funkcijo pod tihim pogojem, da bo s svojo tolpo ščitila ribiške ladje. Za to varstvo pobira od ribičev neko davščino in izvršuje hkratu policijsko oblast na vodi.

Ta oficijelno priznana piratska kraljica se vojskuje srdito z drugimi gusarskimi tolpami, ki bi hotele imeti enake pravice in zato neusmiljeno opleni vsako ladjo, ki jim pride v roke, a tudi vsako vas na obrežju, Lai Choi San pa opravlja »maščevalno« službo s tem, da zasleduje gusarje in jim odvzema plen. Pri tem postopa neusmiljeno in krvoločno.

Kraljica je bila, kakor je pravila Finc, omožena. Njen mož pa se je po nekem kratkem, a živahnem prepiru o neki malenkostni hišni zadevi, zbral k svojim prednikom... Pobliznje okolnosti so ostale zavite v temo. Od tega moža ima dva sina; starejši se šola v Šanghaju in je želja matere, da postane bogat trgovec z rižem; drugi je še majhen otrok, tega ima pri sebi na ladji, in on je določen, da bo nekoč podedoval njeno »podjetje«.

Zlata raca

Čisto navadna raca je kriva, da se je prebivalstva severnovališke pokrajine na Angleškem polotila pravcata »zlata mrzlica«. Neki Owen Wynne je zadnjič zaklal eno svojih rac in pri tem našel v njenem želodcu trinaest čudnih kamenčkov. Kdo drug bi na teh kamenčkih morda ne našel nič posebnega, Wynne pa, ki je 20 let kopal zlato v južni Afri-

ki, je takoj spoznal, da so to zrnca naravnega živega zlata. Dal je te kamenčke takoj kemično preiskati, ki je isto potrdila. Zdaj preiskuje Wynne s svojimi ljudmi vse okoliške vode, kamor je raca z zlatim želodcem navadno zahajala. Čim najde pravo mesto, bo zaprosil vlado za dovoljenje rudosleda.

*

Currer Bell:

Lowoodska sirota

»Moj duh,« sem mu v mislih odgovorila, »je voljan storiti, kar je prav; in moje meso, upam, je dovolj jako, da izpolni voljo nebes, ko mi bo ta volja končno znana. Na vsak način bo dovolj jaka, da si poiščem, da iztiple kak izhod iz megle dvoma in najdem jasni dan, gotovosti.«

Bilo je prvega junija, a jutro je bilo oblačno in hladno, dež je močno lil. Slišala sem, kako so se vrata odprla in je St. John odšel. Pogledala sem skozi okno in videla, kako je šel čez vrt. Napotil se je čez megleno barje proti Whitcrossu — tam je mislil zateči pošto.

»Se nekaj ur, bratranče, pa ti bom sledila po isti poti,« sem ukrepala. »Tudi jaz računam na pošto v Whitcrossu, tudi jaz poizvem za prijatelja in ga poiščem, preden ostavim domovino.«

Se dve uri sta manjkali do zajtrka. Ves čas sem hodila po sobi in ugibala o pojavu, ki je začrtal mojemu hotenju novo smer. Spomnila sem se tiste zasnave, ki sem jo bila doživela; kakor da je zazvenel v tem hipu glas, ki sem ga bila čula. Spet sem preudarjala, odkod je neki prišel, a prav tako brezuspešno ko sinoči. Zdelo se mi je, da se je poročil v meni, da ni prišel iz zunanjega sveta. Vprašala sem se, ali ni to, bila le — samoprevara? Morda živčni privid? Tega nisem mogla ne pojmiti ne verjeti; bilo je menda bolj podobno navdihu. Čudežni pretres čustev je bil prišel kot potres, ki je zmajal temelje Pavlove ječe; odprl je vrata stanice in rešil dušo spon, jo vzdramil iz spanja, iz katerega je vzplahutala vsa drhteča, prislušku-

joča, prestrašena, potem pa je udaril trikrat krik ob moje zavzeto uho, zadržtel v mojem srcu in prešinil mojo dušo. A duša se ni preplašila, ni omahnila v čudu, marveč vzkipevala v veselju radi uspelega napora, neodvisnega od okornega telesa.

»Preden mine nekaj dni,« sem zaključila svoj zamislek, »bom kaj izvedela o tistem, čigar glas me je klical sinoči. Pisma so ostala brez odgovora, osebna poizvedba naj jih zamenja.«

Pri zajutruku sem sestrama naznanila, do odpotujem in izostanem vsaj štiri dni.

»Sama pojdeš, Jana,« sta vprašali.

»Sama; poizvedovat pojdem za sorodnikom, radi katerega sem v skrbeh.«

Prepričana sem, da sta hoteli ugovarjati: »Mislili sva, da razen nas nimaš sorodnikov,« saj sem jim večkrat tako zatrijevala. Toda bili sta prerahločutni za tako opombo. Le Diana me je vprašala, ali se čutim dovolj jako za pot, in omenila, da sem zelo blede. Odgovorila sem, da mi ni nič, le v skrbeh sem, a upam, da se jih kmalu iznebim.

Vse drugo sem prav lahko uredila, ker me nista mučili ne z vprašanji ne z domnevanji. Ko sem jim bila pojasnila, da o svojih nakanah za zdaj ne morem nič točnega povedati, sta moj molk vljudno in modro sprejeli, kakor bi bisla tudi jaz v sličnem slučaju ukrenila.

Ostavila sem Moor-House ob treh popoldne in malo po četrti uri sem že čakala na križišču pod znamenjem, da pridrdra pošta, ki bi me peljala v daljni Thornfield. Sredi molka samotnih cest in pustih gričev sem jo zaslišala že od daleč. Bil je isti voz, iz katerega sem pred letom na prav tem mestu nekega poletnega večera izstopila — vsa potrta, brez nad, brez smotra! Dvignila sem roko in kočija se je zaustavila. Vstopila

sem, ne da bi bila ta pot prisiljena, se ločiti od cele svoje imovine, da plačam voznino. Jedva sem bila na potu v Thornfield, sem se že počutila kot golob pismonoša, ki leti domov.

Šestintrideset ur sem se neprestano vozila. V torek popoldne sem odpotovala iz March-Enda, v četrtek zjutraj se je voz radi napajanja zaustavil pred obcestno krčmo. — Stala je sredi divne pokrajine; zelene meje, široke njive, nizki griči s cvetočimi pašniki — kako nežnih oblik in žive barve v primeri z mortonskim barjem — so mi božali oko kot poteze nekdanj znanega obličja. Da, poznala sem to prelest, vedela sem, da sem bila blizu svojega cilja.

»Kako daleč je do Thornfield-Halla?« sem pobarala krčmarja.

»Po bližnjici dve milj,« mi je odgovoril.

»Moja pot je končana,« sem se radovala. Stopila sem iz kočije, izročila krčmarju kovčeg in ga prosila, naj mi ga hrani do moje vrnitve. Pramen porajajočega se dneva so žareli na izvešku krčme; »K Rochesteru grbu« se je lesketalo v zlatih črkah na pločevini. Srce se mi je zgenilo, stala sem že na posestvu svojega gospodarja. Spet mi je upadel pogum, obšel me je dvom.

V gostilni »Pri veverici« na vojaškem vežbališču

Specijalna vina:

Staro vino liter Din 6.-

Muškatelc „ „ 10.-

Laški rizling „ „ 12.-

Vsak dan radio-koncert, mrzla in topla jedila

NAJNOVEJŠE

MODNE LISTE

za
SPOMLAD
in POLETJE

DOBITE V

KNJIGARNI IN PAPIRNICI
TISKOVNE ZADRUGE
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Na Glavnem trgu

oddam gospodu lepo opremljeno sobo s posebnim vhom mesečno 300 Din z zajutrkom. Vprašati v upravnistvu. 1358

Opremljeno sobo

z eno ali dvema posteljama oddam. Aleksandrova cesta 32 II. 1354

Vino, lastni pridelki

pri odjemu 10 litrov po Din 4.— in 5.— liter. Zrinski trg 6. 1351

metopalki na sprejem

Sofra
najprej odneša
Soklić, Maribor Tel. 2510

Štirisobno moderno stanovanje

z vsem komfortom se odda s 1. junijem
Naslov v upravi lista. 1334

3sobno stanovanje

s kopalnico in vsemi pripadajočimi pri-
tiklinami oddam s 1. junijem. Naslov v
upravi »Večernika«. 1335

Služkinjo za vse,

z letnimi spričevali k mali družini se
išče. Predstaviti dopoldne. Škerl, Tru-
barjeva ul. 7 I. levo. 1357

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago,
izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo
Ambrožič, Grajska ulica 3, za kavarno
»Astoria«. 3

Tednik »Zabavni list«,

Stražišče pri Kranju. Vsaka številka
samo Din 1. Zahtevajte brezplačne
številke na ogled. 23a